

Světla v soumraku

(Laitakaupungin valot)

Finsko 2006

Formát: 35mm, barevný
Délka: 78 min.
Verze: finská s českými titulky
Distributor: Cinemart, a.s.
Přístupnost: Od 12 let

Obnovená premiéra 6.října 2011

Tvůrci:

<i>Režie</i>	AKI KAURISMÄKI
<i>Námět a scénář</i>	AKI KAURISMÄKI
<i>Kamera</i>	TIMO SALMINEN
<i>Střih</i>	AKI KAURISMÄKI
<i>Zvuk</i>	JOUKO LUMME, TERO MALMBERG

Hrají:

<i>Koistinen</i>	JANNE HYYTIÄINEN
<i>Mirja</i>	MARIA JÄRVENHELMİ
<i>Aila</i>	MARIA HEISKANEN
<i>Lindhölm</i>	ILKKA KOIVULA
<i>Chlapec</i>	JOONAS TAPOLA
<i>Pes</i>	PAJU
<i>Detektivové</i>	PERTTI SVEHOLM
	JUHANI NIEMELÄ
<i>Pokladní v supermarketu</i>	KATI OUTINEN

SYNOPSIS:

SVĚTLA V SOUMRAKU je posledním dílem volné trilogie o obyčejných hrdinech, kteří navzdory neutěšeným podmínkám stále věří ve své sny o lepší budoucnosti. Po filmech MRAKY ODTÁHLY a MUŽ BEZ MINULOSTI pokračuje režisér v tentokrát kriminálně okořeněném vyprávění příběhu člověka, jehož poklidný život se od základu změní náhodným střetem s nevládnou skutečností.

Život nočního hlídače Koistinena se odvíjí v nudném koloběhu, který díky jeho čestnosti, dobrotě a soucitu občas naruší snad jen předem prohraná rvačka v zájmu spravedlnosti. Jednotvárná práce, osamělý domov a pivo u stánku po návratu ze služby jsou jeho každodenní rutinou.

Jednoho dne ale Koistinen potkává ženu, která vplyne do jeho života s takovou přirozeností jako by jim bylo setkání souzené a vše náhle vypadá nadějněji. Dlouho ale netuší, že se mu stane osudnější, než by si sám dokázal představit. Namísto osudové lásky ho však čekají jen zločinecké intriky.

Přes všechnu nespravedlnost si však Koistinen zachovává svou čest i naději. Je typickým kaurismäkovským hrdinou, který navzdory době, zlu a nepřízni osudu zůstává jedním z posledních světél v soumraku.

Film byl slavnostně uveden v soutěžní sekci MFF Cannes 2006.

Finský režisér Aki Kaurismäki je českým divákům znám filmy jako BOHÉMSKÝ ŽIVOT; LENINGRADŠTÍ KOVBOJOVÉ DOBÝVAJÍ AMERIKU; DRŽ SI ŠÁTEK, TATJANO; JUHA; MRAKY ODTÁHLY nebo MUŽ BEZ MINULOSTI.

SLOVO REŽISÉRA

SVĚTLA V SOUMRAKU uzavírají trilogii, která začala filmy MRAKY ODTÁHLY a MUŽ BEZ MINULOSTI. Zatímco první snímek je o nezaměstnanosti a druhý o bezdomovectví, tématem SVĚTEL V SOUMRAKU je osamění. Hlavní hrdina Koistinen se podobně jako Chaplinův tulák protlouká nesnadným světem, v němž se snaží najít své místo, ale jeho blízcí stejně jako anonymní aparát společnosti pokládají za svou povinnost rozbít jeho skromné naděje - hezky jednu po druhé. Kriminální živly zneužijí Koistinenovu touhu po lásce i jeho postavení nočního hlídače, aby úspěšně provedly loupež, zatímco Koistinena nechávají čelit následkům. K tomu jim dopomůže nejbezcitnější žena v dějinách filmu od doby Mankiewiczova snímku VŠE O EVĚ (1950). Tak je Koistinen zbaven své práce, svobody i snů. Naštěstí pro našeho hrdinu má autor tohoto filmu reputaci dobrosrdečného starce, takže se můžeme domnívat, že závěrečnou scénu projasní určitá jiskra naděje.

Aki Kaurismäki

AKI KAURISMÄKI

scenárista, režisér, střihač a producent
Narozen ve Finsku 4.4. 1957, ale...

FILMOGRAFIE (REŽIE):

- 1981: THE SAIMAA GESTURE (SPOLUREŽIE S MIKOU KAURISMÄKIM)
1983: ZLOČIN A TREST
1985: CALAMARI UNION
1986: SHADOWS IN PARADISE
ROCKY VI (KRÁTKÝ FILM)
1987: HAMLET GOES BUSINES
THRU THE WIRE
1988: ARIEL
1989: LENINGRADŠTÍ KOVBOJOVÉ DOBÝVAJÍ AMERIKU
DIRTY HANDS (TV FILM)
1990: THE MATCH FACTORY GIRL
NAJAL JSEM SI VRAHA
1991: THOSE WERE THE DAYS (KRÁTKÝ FILM)
1992: BOHÉMSKÝ ŽIVOT
THESE BOOTS (KRÁTKÝ FILM)
1993: TOTÁLNÍ BALALAJKOVÁ SHOW (DOKUMENT)
1994: DRŽ SI ŠÁTEK, TATJANO
LENINGRADŠTÍ KOVBOJOVÉ POTKÁVAJÍ MOJŽÍŠE
1996: MRAKY ODTÁHLÝ
1998: JUHA
2002: MUŽ BEZ MINULOSTI
DOGS HAVE NO HELL (KRÁTKÝ FILM, SOUČÁST PROJEKTU DALŠÍCH DESET MINUT)
2004: BICO (KRÁTKÝ FILM, SOUČÁST PROJEKTU VISIONS OF EUROPE)
2006: SVĚTLA V SOUMRAKU

ČTYŘI SEZÓNY OSAMĚNÍ

SVĚTLA V SOUMRAKU se zabývají často diskutovaným tématem osamění. Jeho zpodobení ve filmu ale postrádá jakoukoliv sentimentálnost nebo idealizující prvky. Romantické osvětlení a pohádková kvalita, které často Kaurismäki magickým způsobem využívá, ve SVĚTLECH V SOUMRAKU zcela chybějí. Úvodní scéna je nejlepším a nejkompexnějším zobrazením dvou úrovní současného Finska: oslavovaný přepychový obraz oficiálního Finska na jedné straně a nemilosrdné úrovně ulic na straně druhé, které jsou stejně jako oblast Ruoholahti v Helsinkách labyrintem uvědomělosti a architektury. Celá oblast je metaforou země, která prosperuje víc než kdykoliv jindy.

Stejně tak Koistinen, pracovník bezpečnostní služby, je v přímém kontaktu s úspěchem. Hlídá obrovské bohatství. Místo, kde pracuje je stejně jako místo jeho skromného domova v oblasti, která je metaforou úspěchu. Ze stínů se ale vynořují trpící obyvatelé. Každodenní sadismus prosakuje všude a stejně jako dobrá vůle přeměňuje bytosti svých uplatňovatelů. Násilí odráží psychologické zneklidnění – všech. Koistinen je několikrát zmlácený; jeho bití se objevuje jako lunární cykly.

SVĚTLA V SOUMRAKU uzavírají sérii tří filmů popisovaných jako trilogie ztroskotanců („*loser trilogy*“). Dva předcházející snímky MRAKY ODTÁHLY a MUŽ BEZ MINULOSTI byly stejně jako SVĚTLA V SOUMRAKU uvedeny v soutěžní sekci MFF Cannes. MUŽ BEZ MINULOSTI byl příběhem o životě, který musel být znovu započat; podobně i SVĚTLA V SOUMRAKU vyprávějí o světě, který se pro člověka zastávajícího lidskost a staromódní hodnoty ponořil do soumraku. Na místě tradičních hodnot stojí zrada a lest společně s absurdním statutem nestoudných dělení zisků stejně tvrdých jako zásada: vlastnictví je, ať už skrytě nebo veřejně, krádež.

Ve filmu nenajdete jediný záběr, který byste mohli zaměnit s jiným režisérem ani žádný dialog, který by mohl napsat někdo jiný. Výjimečný hudební doprovod k filmu obsahuje v jednom velkolepém provedení hlasy dvou opravdových králů tanga: světově proslulého Argentince Carlose Gardela a finského Olaviho Virta, který přestože je znám jen několika málo cizincům, zasloužil by si uznání všech. A uprostřed toho všeho stojí podivín – nové a snové zjevení v kaurismäkiho světě. Ti, kteří se dopouštějí velkých zločinů chtějí jednat bez překážek, objeví Koistinena - skvostnou zástupnou oběť, slovy zločineckého šéfa: „věrný jako pes, romantický blázen“. Přirozená čest Koistinovi nedovoluje mluvit o událostech, které se odehrály. Proto nikdy nemluví o ženě, která ho zradila. Je morálním zástupcem, jehož charakter se neslučuje se stavem společnosti. Společnost očividně nemá žádnou šanci pochopit a ochránit lidi jako je on. Celé krutá rovnice je vepsaná do Koistinovy postavy: přes extrémní uzavřenost smýšlení odhaluje široký společenský profil. To je paradox tohoto díla a také jeho mimořádná krása. Hlavní postava je doslova osamělá až do posledních záběrů filmu. Tam se vše mění a z této změny pramení neuvěřitelná síla obrazů. Jeden z nejčistších popisů osamělosti ve filmu je uzavřen zjištěním, že člověk nakonec přece jen není sám. Dva jsou nejmenší jednotka, možná jednotka jediná, tak jako na konci filmů Nicholase Raye. Ve SVĚTLECH V SOUMRAKU vytvořil Aki Kaurismäki své nejpoctivější dílo.

Peter von Bagh

TIMO SALMINEN (STŘIH)

Timo Salminen začal spolupracovat s režisérem Akim Kaurismäkim v roce 1981 a od té doby pracoval jako kameraman na všech Kaurismäkiho filmech (kromě televizní produkce DIRTY HANDS) a také na většině filmů produkováných společností Sputnik Oy a Villealfa Film.

JANNE HYYTIÄINEN (KOISTINEN)

Absolvoval na Finské divadelní akademii v roce 2001. Působil v několika divadlech v Helsinkách, ve filmu a v televizi hrál několik vedlejších rolí. U Kaurismäkiho se poprvé objevil v krátkém filmu DOGS HAVE NO HELL v roli barmana. Ve filmu MUŽ BEZ MINULOSTI představoval jednu z vedlejších postav. Koistinen je jeho první hlavní filmovou rolí.

MARIA JÄRVENHELMİ (MIRJA)

Ve filmu se poprvé objevila už v roce 1986. Absolvovala Finskou divadelní akademii v roce 2000 a v rámci finské kinematografie patří k renomovaným herečkám. SVĚTLA V SOUMRAKU jsou jejím prvním společným projektem s Akim Kaurismäkim. Od roku 1997 zpívá se skupinou Cudos.

ILKKA KOIVULA (LINDSTRÖM)

Ilkka Koivula se ve finském filmu objevil poprvé v hlavní roli v roce 1989. Absolvoval Finskou divadelní akademii v roce 1990 a uplatňuje se ve filmu i v divadlech několika finských měst. SVĚTLA V SOUMRAKU jsou jeho prvním projektem s Akim Kaurismäkim.

MARIA HEISKANEN (AILA)

Herecký debut Marii Heiskanen se odehrál ve švédském filmu IL CAPITANO režiséra Jana Troella v roce 1991. Působí v několika divadlech a spolupracuje na televizních projektech ve Švédsku i ve Finsku. SVĚTLA V SOUMRAKU jsou jejím prvním projektem s Akim Kaurismäkim.

PAJU

Paju je dcerou ze slavné herecké psí rodiny. Její prababička Laika ztvárnila nezapomenutelnou roli Baudelaira ve filmu Akiho Kaurismäkiho BOHÉMSKÝ ŽIVOT a její babička Piitu představovala jednu z hlavních rolí v Kaurismäkiho JUZE. Její matka Tähti vyhrála *Palm D'og* v Cannes 2002 s filmem MUŽ BEZ MINULOSTI.

HUDBA VE SVĚTLECH V SOUMRAKU

MELROSE

Tokela – *Zpěv a kytara*
Jami – *Bubny*
Roger – *Bass kytara*

Založena v roce 1981. High energy Rock'n' Roll. Vystupují po celé Evropě a Spojených státech. Poprvé se v Kaurismäkiho filmech objevili s ohromující verzí písně "Rich Little Bitch" ve snímku HAMLET GOES BUSINESS. Jejich hudba byla použita v Kaurismäkiho filmech ARIEL, THE MATCH FACTORY GIRL a MRAKY ODTÁHLY.

DISKOGRAFIE:

MELROSE (1986)
ANOTHER PIECE OF CAKE (1987)
FULL MUSIC (1990)
ROCK MY WORLD (1993)
TRIO (1996)
IT'S IN THE BAG (2002)
8604 - BEST OF MELROSE (2004)

Více informací na: www.melrose.fi